

Nogle Ligsten i Bogense Kirke.

Ved Overlærer *P. Christensen* i Bogense.

I Aarene 1914—15 lod det daværende Menighedsraad Bogense Kirkes Indre underkaste en vidtgaende og ret haardt tiltrængt Restauration. Kirken blev forsynet med nyt Stoleværk, elektrisk Lys, Varmeværk o. s. v. Særlig blev de 2 Kapeller, Nord- og Sydkapellet underkastet en gennemgribende Istandsættelse, og begge blev bl. a. forsynet med nyt Gulv. Ved Opbrydningen af det gamle Gulv fandtes dels i Gulvets Overflade, dels under denne, en Mængde store Ligsten, der nu alle blev optagne og paa Forslag af Nationalmuseets 2. Afdeling opstillede langs med og op mod Væggene i de respektive Kapeller, hvor de fandtes. Samtidig lod Museet Indskrifterne paa Stenene læse.

Det er disse Ligstens Opstilling og Indskrifter, som foranlediger mig til at fremkomme med nærværende lille Afhandling, der forhaabentlig kan tjene til at kaste spredte Lys over Bogense Bys Historie i den Tid, hvor de Mænd og Kvinder har levet, hvis jordiske Levninger førnævnte Sten har dækket. De fleste af Stenene er Monumenter over Borgmestre og Raadmænd fra det 16de og 17de Aarhundrede, og jeg anser det derfor for rettest, førend jeg gaar over til Omtalen af de enkelte Sten, at fremføre lidt i al Almindelighed om danske Byers Forhold i nævnte Tidsperiode — lidt af den nærmest foregaaende tages dog med — samt om hvem af de danske Byers Borgere, der almindeligvis bæredes med Poster som Borgmestre og Raadmænd, og derved gjorde sig fortjent til ved Dødens Indtræden at finde deres sidste Hvilested inden for Kirkens Mure.

De danske Byers Styre har nærmest udviklet sig efter nordtysk Mønster. Nordtysklands Byer havde allerede i det 13de Aarhundrede en fuldt gennemført Forfatning, en Forfatning, som maaske ikke var af original tysk Oprindelse, men som stammer fra de

norditalienske Byer. Embedsmændene betegnedes nemlig med italienske Navne; Proconsul var den almindeligst brugte Benævnelse for, hvad vi nu kalder Borgmester; Senator eller Consul for Raadmand. Disse Benævnelser brugtes ogsaa for de samme Personer her i Landet, f. Eks. i Byen Slesvig allerede i Aaret 1342. Før Byerne fik Borgmestre og Raadmænd til at afgøre deres Sager, havde Kongen ved sin Ombudsmand, efter at denne havde ført Samraad med Byernes Borgere, eller vel rettere kun med en mindre Del af disse, afgjort Byernes Sager, men nu træder Raadsinstitutionen i Stedet og vinder hurtig Indpas i alle danske Byer, og i flere Bysegl, f. Eks. Viborgs, ser man Raadmændene fremstillet, siddende paa Raadsstolene. Raadmændene valgtes almindeligvis ikke af Borgerne, men Raadet udfyldte som Regel sig selv. I Begyndelsen var Valget ikke for Livstid, men paa Aaremaal, dog hedder det allerede i det Privilegium, som Magnus Smek 1353 gav Malmø: »Naar nogen af Raadmændene dør, skal de øvrige have Fuldmagt til at udkaare en anden i hans Sted til deres Raadslagninger.« Fra Midten af det 14de Aarhundrede blev Raadene bedre organiserede ved, at i Reglen et Par af deres Medlemmer fik Titlen af Proconsul, senere Borgmester, disse blev Raadenes Formænd, uden vist iøvrigt at have nogen Forret frem for de øvrige Medlemmer. Det var Skik, at Borgmestrene udtoges blandt Raadmændene, men Kronen forbeholdt sig Godkendelsen af, hvem det skulde være, derfor plejer der gerne at staa i Byprivilegierne: »Kongen skal have Magt Borgmestre at sætte i og af.« Senere — efter Reformationen — gik dog Borgmesterudnævnelserne helt over til Kongen, saa han blev fuldt ud kongelig og ikke borgerlig Embedsmand.

Magistraten, som Raadsinstitutionen oftest blev kaldt, var altid forholdsvis talrig i Forhold til Byernes Størrelse; i de fleste Byer var der som før nævnt 2 Borgmestre, og af Raadmænd var der sjældent mindre end 6, og i de større Byer var der ofte 12 og derover. Hvem af Byernes Borgere fik nu Adgang til disse Embeder? Man sørgede overalt for, at de laveste Klasser ikke fik Adgang, det var saaledes fra Erik af Pommerns Tid en fastsat Regel, at Raadmændene skulde udtages blandt Byernes Købmænd; ingen Haandværker kunde faa Indpas, saafremt han ikke havde opgivet sit Erhverv som saadan. Dette bestemte i høj Grad den Kreds, hvorfra Raadet rekruteredes. I mange af de mindste Byer

havde de fleste af de betydelige Købmænd Sæde i Raadet, og det er klart, at de derved kom til at danne en vel sammentømret Kreds, hvor det var uhyre vanskeligt for andre at trænge ind.

Hvad var nu disse Mænds Opgave som Raadmand? Det var en Bestilling, der førte megen Ulejlighed og ikke ringe Besvær med sig, men til Gengæld førte den ogsaa Rettigheder og Begunstigelser med sig. Det var Raadets Pligt at føre og gøre Regnskab for Byens Indtægter og Udgifter og i det hele lede Byens Styre, ligesom det sammen med Byfogeden skulde sidde i Retten og være med til at afsige Domme. Dette kunde tage en god Del af en Mands Tid, men som før nævnt gav det ogsaa Forrettigheder, der ofte var et ikke ringe Vederlag for ydet Tjeneste. Overalt var der tillagt Raadet en Del af Bymarken; herom minder i Bogense »Borgmesterløkken«. Raadet fik endvidere Del i de Bøder, der faldt i Byen, ligesom det fik de Penge, der kom ind ved Fordelingen af Borgerskab; endelig var Raadsmedlemmerne fri for at betale den aarlige Byskat samt fri for at deltage i de ekstraordinære Skatter, som Byerne den Gang bebyrdedes med.

Mange har været af den Formening, at Tildelingen af disse borgerlige Poster gav Anledning til Udnævnelse af den Borgeradel, som i det 15de og langt ind i det 17de Aarhundrede fandtes i de fyenske Byer, men dette har næppe noget paa sig. Det er rigtigt, at ikke faa Borgmestre og Raadmænd var Adelsmænd (Patriciere), men de var det før Udnævnelsen og blev, efter at Kongen havde ophøjet dem i Adelsstanden og ved et saakaldt »Skjoldbrev« havde givet dem Ret til at føre Skjold og Hjælm, ved med at være lige borgerlige, og de fortsatte deres borgerlige Erhverv, dog stadig saaledes, at de for de ved Handelen tjente Penge købte Jordegods, for derved at komme op paa Siden af den gamle Landadel, der sædvanligt med Foragt saa ned paa den borgerlige Byadel. Ofte maa dog disse Mænd nøjes med i deres Segl at føre et almindeligt Bomærke, oprindelig et Tegn, som den, der ikke kunde skrive, brugte i Stedet for sit Navns Underskrift; dette brugtes ikke alene i Seglet, men efter Døden blev det ofte indhugget paa den afdødes Ligsten; og her maa man være varsom med at skelne mellem Skjold- og Bomærke, da det kan give Anledning til Misforstaaelse af den afdødes Stand.

De mest fortjente Borgmestre og Raadmænd doterede i Reglen deres Bys Kirker med større eller mindre Gaver, og som Paa-

skønnelse heraf blev de ofte begravede inden for den Kirkes Mure de havde betænkt med deres Gaver, dog blev de sjældent begravede i Koret, der var forbeholdt Præsterne til Gravsteder, men derimod i Kapeller ved eller Tilbygninger til Kirkerne.

Efter disse almindelige Bemærkninger, der antagelig vil hjælpe til Forstaaelsen af det følgende, da de anførte Forhold i mangt og meget passer paa Bogense, gaar jeg over til Omtalen af de enkelte Ligsten i Bogense Kirke, og for Oversigtens Skyld deler jeg dem i 3 Grupper.

Gruppe I.

Ligsten, der er opstillede ved Søndre Kapels Vestvæg fra Syd til Nord.

De her opstillede 4 Sten har i sin Tid dækket Grave, hvori den eneste Adelslægt, Bogense antagelig har huset inden for sine Mure, har hvilet, nemlig den Slægt, hvis Stamfader, saa vidt vides, var Tue Nielsen, der grundlagde »Vor Frue Vicari« i Bogense St. Nicolaj-Kirke, hvilket hans Søn, Niels Tuesen, fuldkommede. (Vikarier var Altertjenester, som private stiftede og doterede især til Sjølemesser ved en eller anden Helgens Alter. I Nicolaj-Kirke har der altsaa været et Alter for Jomfru Marie, hvor denne Tjeneste skulde forrettes.) Hvorfra denne Slægts Adel stammer, kan ikke oplyses, men at den var virkelig Adel med Ret til at føre Skjold og Hjælm, bevises af Jørgen Clavsen, en af de Mænd, som en af de 4 Ligsten har dækket. Hvor denne Slægt har haft sin Bolig, er ikke fuldt opklaret, men den har boet paa Adelgade. Vedel Simonsen skriver herom i Rugaards Historie I 2, Side 104: »Denne Slægt, der i en Række af 4 Slægtled (1500—1616) beboede den saakaldte Herregaard paa Byens Adelgade, hvis Beliggenhed dog nu ikke mere med Bestemthed kan angives, skønt de fleste antager den for at have været den yderste østre Gaard paa Adelgadens sydlige Side og altsaa paa Hjørnet af den og Tjæregaden, hvilken i ældre Dage beboedes af Vinhandler Skov og 1811 af Jakob Thomsen, og som for sin høje Stentrappes Skyld almindeligvis kaldtes »Trappen«. Andre paastaar derimod, at denne Gaard kaldes Harritslevgaard, og har faaet dette Navn, fordi den er opført af den saakaldte lille Harritslevgaards til Byen indflyttede Bygninger (hvilket saaledes formodentlig gav Anledning til Sagnet, at Bogense engang har været saa stor, at Harritslevgaard laa inde midt i Byen); da imidlertid sidstnævnte Gaard, lille Harritslevgaard, endnu

1712 var til paa sin oprindelige Plads eller paa Landet, saa kan bemeldte Gaard paa Hjørnet af Bogense Bys Adel- og Tjæregade, dersom den derfra skulde have sin Oprindelse, ingenlunde være den Herregaard, de 4 i Bogense Kirke begravne Adelsmænd fra 1500—1616 efter Sognepræsten, Hr. Lundagers Indberetning 1755, skulde have beboet, med mindre denne deres Herregaard igen senere med Levningerne af lille Harritslevgaards Bygninger er bleven ombygget eller restaureret; en lang Inskription, der i gamle Dage skal have staaet over Døren paa denne Gaard, og som muligvis kunde have givet den fornødne Oplysning, var desværre allerede 1811 borttaget. Derimod paastaar andre, at den før omtalte Herregaard fra 1500—1616 aldeles ikke skulde have været bemeldte Jakob Thomsens Gaard eller »Trappen«, men at den derimod havde ligget i den vestre Ende af Adelgaden paa sammes nordlige Side skraas over for Præstegaarden, nemlig nuværende Nr. 36, som Byfoged Baadsgaard forhen beboede, men hvor nu holdes Postkontor.«

1. En stor, graa, udslidt Ligsten, visende 2 Figurer, Mand og Kvinde, bærer følgende latinske Indskrift: »Ao. Dn. m.d. . . . /¹⁾ vigilia andree obiit eric ni . . . sul. bog^e / cu uxore / sua anne erikes. requiescant in pace.« Paa Dansk: »I det Herrens Aar 1500^{29/11} døde Raadmand Erik Nielsen, Bogense . . . med sin Hustru . . . Anne Eriches. Hvil i Fred.«

Paa Stenen er altsaa brugt Betegnelsen Consul for Raadmand. Erik Nielsen var Søn af føromtalte Niels Tuesen; han nævnes 1480 som Oldermænd i Bogense Gilde, hvilket tyder paa, at han indtog en høj Plads blandt sine Medborgere, ligesom han jo ogsaa opnaaede den Ære at blive Raadmand; hans Ligsten har oprindeligt ligget inden for Kirkens Korsdør. Hans Hustru var ikke, som anført paa Stenen, en Anne Eriksdatter, men en Anne Olufsdatter, hun var af adelig Byrd, hendes fædrene Vaaben var 3 Tinder (Murtinder); hun har altsaa paa Ligstenen ikke Navn efter sin Fader, men efter sin Mand, saaledes som man i Middelalderen ofte finder Fruerne benævnte efter deres Mands Fornavn, f. Eks. Karen Hr. Eskilds.

1) De i Stenenes Indskrifter anbragte lodrette Linier angiver Liniernes Længde paa Stenene.

kan 2. En stor, graa og udslidt Sten, visende 2 Figurer, Mand og
 de, Kvinde, bærer følgende Indskrift: »Her · liger · erlig · oc / welbør-
 ære dig · mād · Claus / Erickse · som · døde · 1550 / den · 17 · dag · Au-
 fra gusti · oc / hans · kiere · hōstru · Ma / ren · Bangs Daater · som · døde
 '55, / 1545 · den · andē · dag ·
 gen Februari.«

er Claus Eriksen, en Søn
 nle af Erik Nielsen, drev
 en betydelig Studehandel
 og havde herigennem en
 rre stor Indtægtskilde. —
 om- 1512 faar han Brev paa
 ret sammen med Erik Ni-
 er- chelsen og Jørgen Persen
 nes »at lade uddrive 130 Oxer
 ide over Elben og siden vest-
 nu varts og sætte Raadet i
 Bogense Loven og Vissen,
 og at de ej skulde komme
 Kongens og Rigets Fjen-
 der til Gode.«

1517 gav Kristian II
 Borgmester Morten Sø-
 rensen og Klaus Eriksen
 Bevilling til at opføre en
 Mølle ved Bybækken ved
 St. Jørgens Kapel, hvoraf

den fik Navnet »Kapelsmølle«. De 3 første Aar skulde de ingen
 Afgifter svare af den ny Mølle, men siden aarlig til Kronen ud-
 rede 6 Ørtug = 9 Tdr. Mel; før 1517 havde Byen kun 1 Mølle,
 nemlig Nedermølle.

1547 var Jens Nielsen Borgmester, Klavs Eriksen, Hans Bang
 og Jep Svendsen Raadmænd i Bogense.

11/4 1550 udstedte Claus Eriksen sit Brev i Bogense, lydende,
 »at han har handlet om Vor Frue Vicari (stiftet af Tue Nielsen)
 med sine Børn Jørgen og Jens Clausen, at han procurerede Jør-
 gen Clausen til Patron over det Gods i sit Sted, at nyde Patronaten
 og Herligheden deraf, og Jens Clausen skulde nyde Landgilden;
 naar han døde, skulde baade Herligheden og Landgilden følge

Claus Eriksen, † 1550.

Jørgen Clausen og hans Arvinger, og de give 10 Mark deraf til Kapellanen i Bogense Kirke aarlig til Hjælp, for han prædikede hver Søndag Morgen Froprædiken.«

1550 bekostede Claus Eriksen den smukke Altertavle og Prædikestol i Bogense Kirke. Formodentlig er det den samme Prædikestol, der findes endnu, den er af Egetræ med 4 Felter: Syndefaldet, Marie Bebudelse, Jesu Fødsel og Korsfæstelse; den er smukt udskaaret og bærer mange Skriftsteder. Kort herefter døde han og blev med sin Hustru begravet ved Kirkens Kordør under den Ligsten, hvis Inskription er anført ovenfor. De paa Stenen værende 2 Personer er afbildede i borgerlig Dragt (ved hans ene Ben ses Spidsen af et Sværd og mellem hans Ben et Timeglas og derunder et Dødningshoved) mellem 3 Søjler forenede ved Buer. Øverst oppe staar over ham hans fædrene (den halve Bjørn i Skjoldet og ligesaa paa Hjælmen) og hans mødrene (de 3 Tinder i Skjoldet og 2 Vesselhorn paa Hjælmen) Vaaben; over hende er anbragt hendes fædrene (3 seksarmede Stjerner (2 og 1) og derunder en liggende Halvmaane med Spidserne opad i Skjoldet og 2 Vesselhorn paa Hjælmen) og hendes mødrene (den halve Bjørn i Skjoldet og paa Hjælmen) Vaaben; Indskriften er anbragt under hendes Fødder.

Ægteparret havde 5 Børn, foruden de ovennævnte 2 Sønner Jørgen og Jens Clausen 3 Døtre: Margrete, Anne og Karen Clausdatter; af disse blev den ældste, Margrete, gift med den kendte Odense-Storkøbmand og Raadmand Oluf Bager, hun døde $4\frac{1}{2}$ 1581 og ligger begravet i Graabrødrekirke i Odense.

3. En stor, graa og slidt Sten, visende 2 Figurer, Mand og Kvinde, i borgerlig Dragt, staaende mellem 3 Søjler, foroven forenede ved Buer. Over ham findes hans fædrene (den halve Bjørn) og mødrene (Bangs med 3 Stjerner over en Halvmaane) Vaaben, og ligesaa over hende hendes fædrene (2 opretstaaende Bøffelhorn i Skjoldet og ligesaa paa Hjælmen) og mødrene (det ligner Holkernes, kun at de 2 nederste Sten mangler, paa Hjælmen et Hoved) Vaaben. Under hendes Fødder staar følgende Indskrift:

»Her · ligger · erlig · och / welbirdig · Mand / Jørgen · Clavsen · som · døde · 1592 · den · 10 · Dag / Oct · oc · hands / Høstru · Mette · Juels / som · døde · 1562 · de · 7 · Dag / Maii.«

af til Jørgen Clausens Historie frembyder enkelte interessante Sam-
kede menstød mellem den højere Adel og Købstadadelen.

Først blev han af Jørgen Skinkel til Lammehave, Lensmand
Præ paa Rugaard, tiltalt paa sin adelige Frihed. Den skinsyge Skinkel
Præ misunder Jørgen Clausen hans skattefri Jordegods, stævner ham
nde- 1553 til Odense, for at tvinge ham til at afstaa det til en Adels-
nukt mand, men i Frue Kirke beviser han, i Overværelse af Landsdom-
han meren Verner Svale, Rigskansleren Anton Bryske, Klaus Brokken-
den hus til Søndergaard, Hans Nordby til Uggerslev, Jesper Daa til
væ Enggaard, Niels Sandberg til Tøistrup og Knud Akkeleye til Skin-
ene nerup, at han var ligesaa god Adelsmand, som nogen af dem, og
s og ligesaa fuldt berettiget til baade paa fædrene og mødrene Side at
uer. føre Skjold og Hjælm og til at besidde skattefri Gods. Herefter
n i har Jørgen Clausen næppe mistet sin adelige Frihed, men det er
der kendeligt, at den fyenske Købstadadel ikke har staaet i noget godt
er Forhold til den øvrige Adel.

27/10 1573 var han skikket paa Rettertinget i Kolding og havde
stævnet Fru Ane Stisdatter til Østrup for en Gaard i Smidstrup,
og denne Sag tabte han dog, Gaarden blev i Ane Stisdatters Eje,
ørn men den viser, at Købstadadelen var ivrig efter Jordegods, for
der derved at blive Landadelen jævnbyrdig.

I September 1588 førte han en Sag for Kongens Rettertiing
ner paa Tryggevælde mod Mogens Svave til Haridslevgaard om en
as- Enghave »østen under Hornskov«, en Enghave, som hans Fader,
lte Claus Eriksen, havde haft. —
81

4. En Ligsten af sort Marmor, der oprindelig har haft sin Plads
og inden for Kirkens Korsdør. Paa Stenen ses følgende Indskrift:

»Her · ligger · begrafven · erlig / oc · velbyrdig Rasmus Jürgen /
n) sens · velbyrdig Jürgen Clau / sen · Søn · udi · Bogense · som · hen /
n, sofvede · i · Heren · den 24 April / Anno 1616.«

Oven over Indskriften er anbragt hans fædrene og mødrene
n Vaaben. — Rasmus Jørgensen fører Proces angaaende noget Vicar-
gods til Vor Frues Alter i Bogense Kirke; han taber Processen.

1/5 1597 og atter i Aaret 1598 var Bispnen med til at stifte For-
lig mellem Søren Hegelund og Rasmus Jørgensen.

Rasmus Jørgensen vides ikke at have været gift. 1616 døde
han som Slægtens sidste Mand, og med ham gik den sidste af de
Bogense Herremænd i Graven.

Gruppe II.

Ligsten, der er opstillede langs Nordkappellets Østmur fra Syd til Nord.

De Mænd og Kvinder, hvis Lig de følgende Sten i sin Tid har dækket, har kun undtagelsesvis tilhørt Byadelen, men har været betydelige Borgere og Borgerinder; flere af Mændene har været Borgmestre og Raadmænd og har antagelig været anseede Købmænd, der har haft deres Boliger paa Byens Adelgade. De paa Stenene anførte Mærker er saa godt som alle Bomærker.

1. Af den i flere fynske Købstæder vidtforgrenede Familie Bang, findes ogsaa her en Ætling, ja mindst tre, der har haft deres Gravplads her i Nordkapellet, om de er af Adelsslægt, er meget omtvistet. Af Niels Bangs Ligsten er kun en ringe Del bevaret i hel Tilstand, den er ituslaaet under Optagning af Gulvet; det opstillede af Stenen viser en Mandsskikkelse i Sko, Knæbukser samt kort Kappe med højtopstaaende Krave. Stenen har i hel Tilstand antagelig tillige haft Billeder af hans 2 Hustruer, Mette, Datter af Borgmester i Ribe, Peder Mortensen Hegelund og Hustru Marine Lavgesdatter, født 19/11 1552, død 26/4 1595, og Karen, Datter af Raadmand i Kiel, Klaus Madsen, med hvem han holdt Bryllup 18/7 1797. De af Gravstenen manglende Stykker, eller en Del af dem, findes hengemte i Kirkens Materialrum, og de afgiver følgende, noget ufuldstændige Indskrift:

»Til en salig Opstande hobning hviler sig / under dens steen er . . . g Niels Bang Raadmand / vdi Bovense som hense . . . e udi Herren den □ / Anno 16 □ med sine tv . . . kiere Hustruer Mette Bangs / s. Peder Hegelunds for . . . Borgemesters daatter vdi / Ribe som s. henso . . . e udi herren den 26. Apri / lis Anno 1595 oc K . . rren Niels Bangs s. / Claus Madtzen .. fordm Raadmand vdi / Kiil hans Daater som oc hensofvede udi Herren den □ Anno 16 □ / . . . ære deris Siele naadig / . . . det evige Lif. Amen.«

Om Raadmand Niels Bang vides, at han var Kirkeværge, og han byggede sammen med Mads Jepsen, der formentlig er en Søn af Borgmester Jep Madsen (hvorom senere) paa Kirken, de havde Overdelen af den nede, og de lovede ogsaa Biskoppen, Jakob Madsen, at de vilde tage Tavlerne og Altrene i Kirken ned (her er naturligvis Tale om Tavler og Altre fra den katolske Tid), før

han kom igen; dette skete ogsaa, hvilket kan ses af Biskoppens Visitatsbog.

1552 nævnes Niels Bang som Raadmand sammen med Lavrids Bang (maaske en Broder). Niels Bangs Navn er anbragt paa Prædikestolen sammen med Aarstallet 1604 samt paa Raadhusklokken med Aarstallet 1591, denne Klokke anskaffede han sammen med førnævnte Mads Jepsen og Borgmester Peder Jørgensen.

Vedel Simonsen lader Niels Bang dø 1560 (Rugaards Historie I, 2, 103), men dette er vel en Forveksling med Raadmand Hans Bang, der døde dette Aar.

Bispen bivaaner, sammen med sin Hustru, Fru Mette Bangs Begravelse i Bogense den 30. April 1595.

15/s 1599 er Niels Bang til Stede ved Kongens Retterting i Skaane i Anledning af en Arvetrætte. Hans Dødsaar kendes ikke.

Hans Datter, Margrethes Ligsten er anbragt paa søndre Pilleflade i Sydkapellet. Stenen er sort og viser i Hautrelief et Svøbelsesbarn samt følgende Indskrift:

»Her ligger begra / ven Margrete / Niels Bangis / Daater i Bogense / se som døde den / 2. Januar Aar 1583 / hves Sel Gud hafve.«

2. Ved Siden af Niels Bangs Ligsten er anbragt Borgmester Peder Jørgensens. Stenen er meget slidt, den viser øverst en staaende Mand med Korset i Haanden og ved hans Fødder en Benrad. Neden under læses følgende Indskrift:

»Her ligger begravnen erlig / Mand Peder Jurgensen / Borgmester i Bogense som / døde den 20 Decemb: Ao. 160? / med sin første Hustru / Margrete Jespers Daater oc / avfledte med hende Jurgen, Ellene oc Mareren oc hedense / med hendis . . . Barn Ao. 1564 . oc / hans anden Hustru Karen / Hans Dater som døde Ao. 1573 / oc hans tredie Hustru / Marren Niels Daater / som døde den 10 Janu Ao. 1612 / oc ligger begravvit hos hendis / første Husbonde Jep Mats / sen fordom Borgmester / i Bogense . Gud gifve denem alle en glede / lig Opstandelse til det evige Lif. Amen.«

Peder Jørgensen nævnes som Borgmester i Bogense 1588 og 1596. Peder Jørgensens Navn findes paa Raadhusklokken med Aarstallet 1591. Om Peder Jørgensen vides ellers kun, at hans Svigersøn var den berygtede Provst Niels Mule i Bogense; mellem ham og Svigerfaderen stiftede Biskop Vejle Forlig under en

et Bomærke. Under disse Skjolde er anbragt 3 Figurer, en Kvinde mellem to Mænd. Nedenunder dem staar følgende Indskrift:

»Her under hviler s. Claus Bang Borger i Bogense døde 1592 . 4 . Junii / paa sit Ecteskabz . 6 . oc Alders . 39 . med sin kiere Hustru Karren Niels Dater / døde 16 i sit Ecteskabs 3 / Enkesedis oc Alders / oc hendis . anden Husbond . s. Sefveren Per / Hegelund : Borgmester her samestedz / døde 1618 den 11 Augustii sitt Ecte / scabz 25 Aar oc alders 50 Aar / Gud gifve dem . met alle tro Christne / en gledelig Opstandelse oc det evi- / ge Lif : oc er den huggen Anno 1620.«

Om Claus Bang vides iøvrigt intet, maaske var han en Broder til førnævnte Niels Bang. Søren Peder Hegelund var en Broder til Mette, Niels Bangs Hustru, og var Borgmester i Bogense 1604. 30/9 1593 ægtede han Klaus Bangs Enke. Han kommer i sin Borgmestertid i Strid med Ejlbypæsten L. Jespersen, ligesom det vides, at Bispen under en Visitats i Bogense 1599 boede hos ham. I hans Dødsaar ansattes Bogense til et Raadmandshold af 15, hvilket er det fjerdehøjeste Antal Raadmænd i de fyenske Købstæder.

Gruppe III.

Ligsten, der er opstillede langs Nordkappellets Vestvæg fra Syd til Nord.

1. Paa en stor, sort og udslidt Ligsten med foroven udhugget en Mandsskikkelse trædende paa en Benrad, findes følgende usammenhængende Indskrift over Raadmand Christoffer Ibsen, en Søn af Borgmester Jep Madsen:

Til
 Forhobn
 der dene Sten Mand /
 Christoffer Ibsøn fordum /
 Raadmand i Odense
 Jep / Madtsøn Borgemesters Søn.
 Samesteds de den
 20 Aug
 kierre ne
 Christ
 nsøn Raadmands
 døde
 ved
 af
 avlede de til Børn 2 Sønner.

2. Paa en stor, sort og udslidt Sten uden Portrætter, med foroven en Mand, trædende paa en Benrad (som 1), findes følgende ufuldstændige Indskrift over Borgmester i Middelfart, Rasmus Bosens Søn:

.....nder dene Sten
erlige Mand Bertel
 Bos Borger i Bogen
 som var erlige Mand
 Rasmus Boses Borgemes
 So / / Anno 16
 med si /

Ved Fodenden er senere indhugget denne Indskrift:

Herunder hviler / den salig unge Karl Mads /
 Jørgensen Rūf som / døde det Ar / Anno 1743.

3. Paa en stor, sort og velbevaret Sten uden andre Figurer end foroven en Mandsskikkelse, der træder paa en Benrad (som 1 og 2) følgende Indskrift over Raadmand Christoffer Nielsen og Hustru, Ellen Rasmusdatter, Datter af Borgmester i Middelfart, Rasmus Bosen (hun er altsaa en Søster til Bertel Bosen (Ligsten 2):

»Her ligger begrafvit erlige / Mand Christoffer Nielsen / Raadmand i Bogense · som / døde den □ Ao. 16 □ / oc met sin kiere Hustru / erlige oc gudfryctige Quind / Ellen Rasmus dater s. Rasmus Bosens fordum Borge / mesters daater i Melfar / som døde □ Ao. □ / Gud gifve os alle en glæ / delig Opstandelse til / det evige Lif. Amen. 1612.«

Stenen er altsaa hugget 1612, og Dødsaarene ej udfyldte.

4. Paa en udslidt Sten, visende 2 Skikkelser, Mand og Kvinde, findes følgende ufuldstændige Indskrift:

».....Mand Jacob Han /gense sø
 døde den □ /ru Anne Jepsdaater /nds /
Bo /r /lode /1598.«

Af denne Indskrift kan vel udfindes, at Stenen er over Jakob Hansøn og Hustru Anne Jepsdatter, Datter af Borgmester Jep Madsen i Bogense. Nederst ses altsaa Aarstallet 1598, antagelig det Aar, Stenen er hugget. Hun er altsaa Søster til Christoffer Ibsøn.

for- 5. Paa en udslidt Sten, visende 3 Figurer: en Mand mellem to
nde Kvinder, findes følgende Indskrift: »Her ligger erlig Mād Jep
nus Madsē Borg- / mester i

Bogense sō døde 1577
med sine / tvīde Hustruer
Elin Jøges · sō · døde
1558 / oc Maren Niels-
daater sō døde 1612.«
Paa Nutidsdansk lyder
Indskriften: »Her ligger
ærlig Mand Jep Madsen,
Borgmester i Bogense,
som døde 1577, med sine
tvende Hustruer Elen
Jørgensdatter, som døde
1558, og Maren Niels-
datter, som døde 1612.«

Jep Madsen findes an-
ført som Borgmester i
Bogense 1574. Foran er
omtalt 2 af hans Børn,
Christoffer Ibsøn og Anna
Jepsdatter; en anden Søn
af ham er antagelig Raad-
mand Mads Jepsøn, hvis

Navn findes paa Raadhusklokken, han var gift med Erik Clausens
næstældste Søster Anne, der først havde været gift med Raadmand
Hans Bang, der døde 1560, hun døde 1592. Han gifter sig anden
Gang $2\frac{1}{2}$ 1594 med Maren Henriksdatter, og ligger begravet i
Bogense Kirke (hans Ligsten er dog gaaet tabt eller i alt Fald
ikke kommen for Dagens Lys).

6. Paa en udslidt Sten, der viser 2 Figurer, Mand og Kvinde,
findes følgende ufuldstændige Indskrift:

» Mand Rasmus Laursz Kremer · Raadmand oc Byfoged i /
Bogēse som døde de «

Altsaa en Raadmand og Byfoged i Bogense, Rasmus Laursen
Kremmer; maaske var denne Mand beslægtet med den odensianske

Jakob Hanssøn.